

Verslag over de doorlichting van de Vrije Technische School Leuven te Leuven

	Hoofdstructuur	so
	Pedagogische eenheid	32921-33076
	Instellingsnummer	32921
	Instelling	Vrije Technische School Leuven
directeur		Willy JANS
adres		Dekenstraat 3 - 3000 LEUVEN
telefoon		016-31.97.70
fax		016-20.51.20
e-mail		willy.jans@vti-leuven.be
website/URL		http://www.vti-leuven.be
	Bestuur van de instelling	974295 - VZW Vrij Technisch Instituut Leuven te LEUVEN
adres		Dekenstraat 3 - 3000 LEUVEN
	Scholengemeenschap	112409 - SGKSO Leuven te LEUVEN
adres		Janseniusstraat 2 - 3000 LEUVEN
	CLB	114991 - Vrij CLB Leuven te LEUVEN
adres		Karel van Lotharingenstraat 5 - 3000 LEUVEN
	Dagen van het doorlichtingsbezoek	28/11/2011, 29/11/2011, 30/11/2011, 01/12/2011, 02/12/2011
	Einddatum van het doorlichtingsbezoek	02/12/2011
	Datum bespreking verslag met de instelling	19/12/2011
	Samenstelling inspectieteam	
	Inspecteur-verslaggever	Alex Maes
	Teamleden	Monique Van der Straeten Martine Zaman Marc D'Hoop Jurgen Hus Henk Foriers
	Deskundige(n) behorend tot de administratie	nihil
	Externe deskundige(n)	nihil

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	3
1. SAMENVATTING	5
2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING	6
2.1 Structuuronderdelen/vakken in de focus	6
2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus	7
3. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGSVOORWAARDEN?	7
3.1 Hout in de tweede graad bso	7
3.2 Hotel in de tweede graad tso	8
3.3 Houtbewerking in de derde graad bso	10
3.4 Restaurant en keuken in de derde graad bso	11
3.5 Restaurantbedrijf en drankenkennis in het derde leerjaar van de derde graad bso ..	14
3.6 Elektromechanica in de derde graad tso	15
3.7 Project algemene vakken in de tweede graad bso Hout en de derde graad bso Houtbewerking, Restaurant en keuken	16
3.8 Wiskunde in de tweede graad tso Hotel en in de derde graad tso Elektromechanica	18
4. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	20
4.1 Begeleiding	20
4.2 Evaluatie	21
5. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	23
6. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	24
6.1 Wat doet de school goed?	24
6.2 Wat kan de school verbeteren?	25
6.3 Wat moet de school verbeteren?	25
7. ADVIES	26
8. REGELING VOOR HET VERVOLG	26

INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de doorlichting van uw instelling¹ door de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap. Het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 geeft haar de opdracht hiertoe.

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de instelling de erkenningsvoorwaarden respecteert, of ze op systematische wijze haar eigen kwaliteit bewaakt en of ze zelfstandig de tekorten kan remediëren.

Het advies in dit verslag heeft betrekking op alle erkenningsvoorwaarden uitgezonderd de voorwaarden betreffende hygiëne, veiligheid en bewoonbaarheid.

Vanaf het schooljaar 2011-2012 vindt de controle op de erkenningsvoorwaarden betreffende bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne gelijktijdig met de doorlichting plaats. Deze controle op bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne resulteert in een afzonderlijk verslag. Alle verslagen worden gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de instelling karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de instelling
- proces: initiatieven die een instelling neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de instelling met haar leerlingen of cursisten bereikt.

Meer info over het CIPO-referentiekader vindt u op www.onderwijsinspectie.be.

De doorlichting bestaat uit drie fases: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en de verslaggeving.

Tijdens het vooronderzoek selecteert de onderwijsinspectie de onderwijsdoelstellingen en de procesindicatoren of -variabelen die het inspectieteam onderzoekt tijdens het doorlichtingsbezoek.

Tijdens het doorlichtingsbezoek verzamelt het inspectieteam bijkomende informatie via observaties, gesprekken en analyse van documenten.

Het resultaat van de doorlichting is het doorlichtingsverslag.

Het doorlichtingsverslag vangt aan met een voor het brede publiek toegankelijke samenvatting. Het vervolgt met een beschrijving van de doorlichtingsfocus.

Tijdens een doorlichting zoeken de onderwijsinspecteurs een antwoord op drie onderzoeksvragen:

- In welke mate voldoet de instelling aan de onderwijsdoelstellingen? (het erkenningsonderzoek)
- In welke mate onderzoekt en bewaakt de instelling op een systematische manier de kwaliteit van de processen zodat deze bijdragen tot het bereiken/nastreven van de onderwijsdoelstellingen? (het kwaliteitsonderzoek)
- Is er in de instelling een algemeen beleid dat het mogelijk maakt om zelfstandig tekorten weg te werken? (het onderzoek 'algemeen beleid')

In drie hoofdstukken geeft de onderwijsinspectie een antwoord op deze vragen.

¹ Instelling: onderwijsinstelling of CLB (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 11°). Onderwijsinstelling: een pedagogisch geheel waar onderwijs georganiseerd wordt en waaraan een uniek instellingsnummer toegekend is (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 13°).

Om de kwaliteit van de processen in kaart te brengen gebruikt de onderwijsinspectie een kwaliteitswijzer. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de instelling bij haar activiteiten aandacht heeft voor

- doelgerichtheid: welke doelen stelt de instelling voorop?
- ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de instelling om efficiënt en doelgericht te werken?
- doeltreffendheid: worden de doelen bereikt en gaat de instelling dit na?
- ontwikkeling: heeft de instelling aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

Meer informatie over de kwaliteitswijzer vindt u eveneens op www.onderwijsinspectie.be.

Wat de instelling goed doet, wat de instelling kan verbeteren en wat de instelling moet verbeteren komt aan bod bij 'Sterktes en zwaktes van de instelling'.

Het doorlichtingsverslag eindigt met een advies dat betrekking heeft op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de instelling. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de instelling of van structuuronderdelen
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen als de instelling binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de instelling de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve verslag informeert de directeur van de instelling leerlingen, ouders en/of cursisten over de mogelijkheid tot inzage. De directeur van het centrum voor leerlingenbegeleiding informeert de centrumraad.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de instelling het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de instelling of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De instelling mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1. SAMENVATTING

Het Vrij Technisch Instituut van Leuven profileert zich enerzijds als school voor wetenschap en technologie en anderzijds als hotelschool. Het beleid beoogt een leer- en leefomgeving met toekomstgerichte opleidingen waar jongeren zich kunnen ontplooiën. In de eerste graad wordt een basis gelegd voor beroepen van de zachte² en harde³ sectoren die aansluiten met de bovenbouw. Het curriculum in de tweede en derde graad biedt een spectrum van klassieke en unieke tso- en bso-studierichtingen aan.

De school kampt al enige tijd met een daling van het leerlingenaantal. Voorlopig slaagt de school er niet in om deze evolutie te keren. Na de schoolloopbaan in het VTI komen de meeste leerlingen terecht op de arbeidsmarkt. Het studiesucces van de leerlingen die hoger onderwijs aanvatten, schommelt rond het Vlaamse gemiddelde.

Uit het erkenningsonderzoek van een aantal structuuronderdelen blijkt dat de leerplanrealisatie van de doorgelichte vakken kwalitatief sterk verschilt. Voor een aantal doorgelichte vakken en studierichtingen worden de onderwijsdoelstellingen voldoende gerealiseerd. In het beroepenveld Hotel-bakkerij-slagerij en de basisoptie Mechanica-elektriciteit is dit niet het geval voor de technische en praktische vakken. De specifieke vakken en wiskunde van het structuuronderdeel derde graad tso Elektromechanica bereiken evenmin de leerplanrealisatie, net zoals de praktijk en de technische vakken van het derde leerjaar van de derde graad bso Restaurantbedrijf en drankenkennis. Ook voldoet de leerplanrealisatie van het vak pav⁴ van de onderzochte bso-studierichtingen niet. Deze tekorten zijn deels te wijten aan het gemis van materiële middelen en/of het onvoldoende bewaken en opvolgen van de leerplandoelen door de leraren, de vakwerkgroep en de schoolleiding.

De directie en heel wat personeelsleden slagen er in om jongeren kansen te geven. De organisatie beklemtoont hiermee het waarderen van de kwaliteiten en talenten van alle leerlingen, wat uiteraard het welbevinden van de leerlingen bevordert. De actuele communicatiekanalen laten ouders en leerlingen toe te beschikken over recente studieresultaten.

Het is de intentie van de directie om een open beleid te voeren, maar ondanks de talrijke participatieorganen worden de communicatie en de betrokkenheid niet door iedereen als even effectief ervaren. Ook vragen bepaalde procedures bijsturing om een efficiëntere service te kunnen bieden aan de leerlingen en de personeelsleden. Door een gemis aan accurate aansturing en opvolging van de vakgroepwerking is de invulling in sommige groepen zwak. Zo komt de implementatie van pedagogische vernieuwingen maar zelden ter sprake.

Onder impuls van de leerlingenbegeleiders en de graadcoördinatoren probeert de school de leerbegeleiding gestructureerd en efficiënt aan te pakken. De gelijkgerichte aanpak van 'leren leren' en het introduceren van activerende werkvormen in de eerste graad motiveert en ondersteunt de leerlingen in het onderwijsleerproces. In de bovenbouw is de leerbegeleiding vooral gericht op remediëring van zwakke studieresultaten. Het preventief optreden is leraargebonden en er worden nog te weinig acties ondernomen om de leer- en de begeleidingsnaden proactief aan te pakken.

De school wendt gespreide en permanente evaluatie aan om de leervorderingen na te gaan. Organisatorisch zijn er aanzetten om het evaluatiesysteem transparanter en doeltreffender te maken. De evaluatiepraktijk wordt echter nog niet consequent op de

² Zachte sector: studiegebied Voeding

³ Harde sectoren: studiegebieden Hout, Mechanica-elektriciteit, Auto

⁴ pav: project algemene vakken

leerplandoelen afgestemd. De leerplanstudie en de evaluatiepraktijk zijn bij sommige vakgroepen voor verbetering vatbaar en de sturing en opvolging door het beleid kunnen gericht.

De school heeft de laatste jaren geïnvesteerd in een algemene verbetering van de infrastructuur en in moderne leermiddelen. Een nieuwbouw waarin o.a. een sporthal, een open leercentrum en leslokalen geïntegreerd zijn, wordt het volgende schooljaar in gebruik genomen en de oude lokalen worden stelselmatig vernieuwd. De meeste vakken van de doorgelichte structuuronderdelen beschikken over de nodige middelen, uitgezonderd voor pav waar de leerplanrealisatie niet voldoende materieel ondersteund wordt.

De recente directiewissels hebben gedeeltelijk geleid tot een vernieuwende aanpak. Voor de school zijn er groeikansen indien de processen en de leerplanrealisatie krachtiger aangestuurd en opgevolgd worden. De school kan het verder uitwerken van het kwaliteitszorgsysteem aangrijpen om de procedures en de communicatie doelgericht te verfijnen. Binnen het korps is de competentie ruim aanwezig om de werkpunten kwalitatief aan te pakken en te verbeteren. Dit belet echter niet om nascholingen op maat van de noden en van de vernieuwingsperspectieven te organiseren.

2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting heeft de inspectie structuuronderdelen/vakken en procesindicatoren/procesvariabelen geselecteerd voor onderzoek tijdens de doorlichtingsbezoeken.

De resultaten van de controle op de erkenningsvoorwaarden betreffende bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne, vindt u terug in een afzonderlijk verslag.

2.1 Structuuronderdelen/vakken in de focus

Studierichting per graad			Basisvorming	Keuze/Specifiek gedeelte
Graad 2	BSO	Hout	AV pav	PV hout TV hout
Graad 2	TSO	Hotel	AV wiskunde	TV hotel/voeding PV hotel
Graad 3	BSO	Houtbewerking	AV pav	PV + TV + stage hout/ meubelmakerij/schrijnwerk erij TV hout/meubelmakerij/ schrijnwerkerij
Graad 3	BSO	Restaurant en keuken	AV pav	TV + PV hotel
Graad 3	BSO	Restaurantbedrijf en drankenkennis		PV + stage hotel TV hotel
Graad 3	TSO	Elektromechanica	AV wiskunde	TV elektromechanica/mechanica/ elektriciteit/elektronica AV wiskunde

2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus

Logistiek

Welzijn

Veiligheid

Onderwijs

Begeleiding

Leerbegeleiding

Evaluatie

Evaluatiepraktijk

Rapporteringspraktijk

3. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGS-VOORWAARDEN?

Het onderzoek naar het voldoen aan de erkenningsvoorwaarden levert voor de geselecteerde structuuronderdelen/vakken het volgende op:

3.1 Hout in de tweede graad bso

Voldoet

Motivering

- De leerplandoelstellingen van de specifieke vakken PV en TV hout worden in voldoende mate gerealiseerd en het studiepeil is behoorlijk. Zowel op de lessentabellen als op de rapporten gebruikt de school de pedagogische vakbenaming 'realisaties hout'.
- Bij de opdrachtenverdeling is er per klas één leraar die een groot volume lestijden toegewezen krijgt. Hij is de ankerfiguur voor de realisatie van het praktijkprogramma. Voor de leerlingen is hij een belangrijk aanspreekpunt om sturing en remediëring te verzekeren.
- De jaarplannen illustreren niet direct een coherente samenhang en worden doorgaans niet als dynamische werkinstrumenten gehanteerd. De graduele opbouw van de leerlijn en de verticale samenhang met de derde graad vertonen storingen. Dit vormt voor het lerarenteam echter geen belemmering om het leerplan op een geïntegreerde manier te implementeren.
- In de praktijkles gaat veel aandacht naar het aanscherpen van de handvaardigheid. De realisatie van losse basisverbindingen beoogt geen enkel functioneel einddoel, zodat heel wat hout verloren gaat. Dit verkeerd signaal beïnvloedt de attitude van de leerlingen bij het verantwoord omgaan met materialen, zeker in een tijd waar overmatige bosontginning ter discussie staat. Een doordacht zoeken naar alternatieve invullingen van deze basisvaardigheden is hier cruciaal.

De realisatie van o.a. de credenstafel en de bloemenbak behoren duidelijk tot het niveau van dit structuuronderdeel. Deze volwaardige oefeningen zijn een concretisering van de visie van het leerplan en benaderen zo goed als alle leerplandoelstellingen. Er is aandacht voor het ontwikkelen van schetsvaardigheid en het toepassen van CAD⁵. Via observatie maken de leerlingen in het eerste leerjaar kennis met CNC⁶-technieken, maar dit kent verwonderlijk geen vervolg in het tweede leerjaar.

- De leerlingen zijn in staat om op het einde van de tweede graad de hoofddoelstellingen onder begeleiding te realiseren. Zo kunnen de leerlingen de werkopdrachten van een

⁵ CAD: Computer Aided Design

⁶ CNC: Computer Numeric Control

technologisch proces voorbereiden en in fases indelen, de elementaire houtbewerkingsmachines op een veilige manier instellen en eenvoudige uitvoeringen realiseren en afwerken. Er wordt minder aandacht besteed aan het controlegericht en zelfgestuurd handelen. De pogingen om de projecten creatief, innoverend en uitdagend te ontwikkelen zijn heel bescheiden. Raakvlakken met duurzaam wonen en bouwen zijn voorlopig niet opgenomen.

- De competenties van de leraren zijn op diverse vlakken complementair en de collegialiteit bevordert de aangename werksfeer. Het engagement van de leraren voor het instrueren en begeleiden van de leerlingen is heel goed. Ook de aandacht voor talenten en het geven van kansen wordt door de leerlingen als positief ervaren. Het lesverloop wordt deels bepaald door de chronologische opbouw van de leerboeken, aangevuld met zelf opgemaakte cursussen. Het hanteren van actieve werkvormen kent weinig ingang.
- De meeste minimale materiële vereisten zijn veilig en bevatten de nodige instructies. De ruimten voor montage, machinaal werk en stockage zijn beperkt en laten een grotere leerlingengroep moeilijk toe. Gevaarlijke zones zijn niet afgebakend en het kan niet dat het dragen van veiligheidsschoenen niet als een verplichting wordt opgelegd. Zowel de praktijklokalen als het vaklokaal hebben nood aan een grondige opfrisbeurt en stralen voorlopig geen krachtige leeromgeving uit. Didactische panelen ontbreken en de zitkrukken zijn ergonomisch niet aangepast.
- In de vakgroepvergaderingen bespreekt het team voornamelijk praktische items en worden opgedane ervaringen tijdens de lessen en/of studiedagen uitgewisseld. Het pedagogisch-didactisch overleg en de leerplanstudie gebeuren overwegend informeel. Hoewel de agenda van de eerste vakvergadering door de directie wordt bepaald, kan de sturing gericht en doeltreffender.
- De school opteert voor permanente evaluatie, maar de concrete toepassing ervan is voorlopig nauwelijks zichtbaar. De gebruikte evaluatievormen beantwoorden onvoldoende aan de evaluatiekenmerken validiteit, betrouwbaarheid, efficiëntie, objectiviteit, transparantie en normering. Terugkoppeling om de eigen onderwijspraktijk bij te sturen is niet opgenomen. Tal van toetsvragen kunnen verijnd worden.

3.2 Hotel in de tweede graad tso

Voldoet

Motivering

- De leerplandoelstellingen voor TV hotel en PV hotel worden in voldoende mate gerealiseerd.
- Voor keuken-, restaurant- en hoteltechnologie (TV hotel) komen alle componenten aan bod, maar de tijdsbesteding en de diepgang zijn ongelijk verdeeld over de verschillende onderdelen. Dit wordt mede veroorzaakt door een onevenwichtige dosering in de tweede graad, waardoor de leerplanrealisatie op het einde van het tweede leerjaar onder druk staat. Zo wordt voornamelijk de component hotel te beperkt geëxploreerd. Ook elementen aangaande een efficiënte organisatie en administratie, prijsbewust handelen, e.a. die de basis leggen voor een commercieel en economisch aanvoelen, worden summier benaderd. De lessen technologie ondersteunen de keuken- en restaurantpraktijk; de geselecteerde menu's en niet het leerplan vormen echter overwegend de leidraad voor de planning en de selectie van de leerinhouden. Het onvoldoende bewaken van de relatie tussen de leerplandoelen en de leerinhouden maakt dat soms minder relevante inhouden worden aangeboden, terwijl de beheersingsgraad van andere aspecten ontoereikend is. De aanpak vanuit de menu's leidt bovendien tot het veeleer fragmentarisch en geïsoleerd benaderen van sommige basisgrondstoffen en -technieken. Dit resulteert in een gebrek aan samenhang tussen de verschillende leerstofcomponenten, waardoor de leerlijn doorheen het curriculum soms zoek is. Bovendien heeft dit zijn weerslag op het leerproces waarbij het voor de

leerlingen aan leerkapstokken ontbreekt. Dit alles hypothekeert het verwerven van een gesystematiseerd wetenschappelijk inzicht in de diverse aspecten van het beroep.

- De weinig doeltreffende realisatie van de leerplandoelen voor keuken- en restauranttechnologie wordt enigszins gecompenseerd door de ruime integratie van deze doelen in de keuken- en restaurantpraktijk. Recentelijk werd gestart met een meer gestructureerde en samenhangende benadering van het vak technologie. De sectorgerelateerde studiebezoeken en de daarbij aansluitende relevante opdrachten, maken de opleiding realiteitsgerichter, verruimen de blik op de professionele wereld en ondersteunen de leerplanrealisatie. Deze initiatieven komen eveneens de brede vorming van de leerlingen ten goede.
- In het vak veiligheid en hygiëne (TV hotel) krijgt voornamelijk de component milieu een te smalle invulling. Doelstellingen die relevant zijn voor de component veiligheid en gezondheid (bijvoorbeeld basisregels van ergonomie en EHBO) komen te beperkt aan bod. Men maakt gebruik van zelf ontwikkeld, actueel cursusmateriaal dat in grote lijnen aansluit bij de leerinhouden van het leerplan, maar dat in het verlengde van voorgaande vaststellingen, eveneens hiaten vertoont.
- De leerplandoelen van PV praktijk hotel worden voor de componenten keuken en restaurant aan de hand van gevarieerde menu's gerealiseerd, waarbij een ruim aanbod van basistechnieken afdoende wordt doorgrond en geïmplementeerd. De opdrachten in de keuken en het restaurant worden op een adequate wijze door de leerlingen voorbereid en uitgevoerd, waarbij gradueel gestreefd wordt naar een hogere zelfwerkzaamheid van de leerlingen.
- Ongeacht frequent informeel overleg tussen de leraren van TV hotel en PV praktijk hotel zijn nog geen doelgerichte leerlijnen, zowel binnen de graad als over de graden heen, uitgewerkt. Er worden initiatieven genomen tot vakoverschrijdende afstemming op het niveau van de studierichting (fysica, chemie, informatica), zoals het leerplan voorschrijft. Leraren worden gestimuleerd om hun deskundigheid te verhogen via de vakgerichte nascholing van het Convenant. Het multipliceren ervan is nog weinig doelgericht gezien het informeren van collega's gestoeld is op vrijblijvendheid.
- Het onderwijsleerproces is vaardigheidsgericht en wordt ondersteund door probleemoplossende verwerkingsstrategieën. De leerlingen worden goed begeleid in functie van het bevorderen van het planmatig denken en handelen. De kleine klasgroepen faciliteren directe interactie en zelfstandig werk. Samen met de hoge betrokkenheid en engagement van de leraren wordt bijgedragen tot een leerlinggericht en gedisciplineerd leerklimaat. Er worden acties ondernomen om te remediëren en te ondersteunen. De leraren hebben aandacht voor correct taalgebruik.
- Voor PV hotel (keuken en restaurant) beschikt de school over een infrastructuur en uitrusting die toelaten de leerplandoelstellingen te realiseren. Voor TV hotel (keuken-, restaurant- en hoteltechnologie en veiligheid en hygiëne) zijn vaklokalen ingericht die echter de eigenheid van de opleiding niet uitstralen en die veeleer minimaal tegemoet komen aan de materiële vereisten van het leerplan. Ongeacht de aanwezigheid van ICT⁷-voorzieningen en vakdidactische middelen, zoals vaktijdschriften, instructieboekjes van apparatuur, toeristische en gastronomische gidsen in de school, worden ze niet structureel ingezet. Hierdoor worden er kansen gemist om een krachtige leeromgeving te creëren en het realiteitsgerichte karakter van de lessen te verhogen.
- De leerlingenevaluatie is in het algemeen voldoende betrouwbaar en valide en geënt op de leerplandoelstellingen.
- De praktijklessen worden permanent geëvalueerd. Men hanteert een met criteria onderbouwd evaluatie-instrument om de praktische vaardigheden en attitudes op een objectieve wijze in kaart te brengen en om valide uitspraken te doen over de mate waarin de leerplandoelstellingen bereikt worden. De evaluatiepraktijk is transparant

⁷ ICT: Informatie en Communicatie Technologie

voor leerlingen en ouders, doordat de resultaten na elke les gerapporteerd worden via het digitaal platform van de school. De leerlingen worden sinds kort uitgedaagd om te reflecteren over het eigen leerproces via een zelfevaluatiefiche. Dit initiatief mist echter kansen gezien er geen reflectie door de leraren aan verbonden is.

- Voor de TV-vakken zijn de evaluaties verzorgd. Ze bevatten doorgaans een evenwichtige puntenverdeling en peilen zowel naar kennis als naar toepassingen. De vragen zijn niet altijd even representatief voor de leerplaninhouden. Een aantal aspecten worden zeer uitvoerig en diepgaand bevraagd, terwijl andere leerinhouden nauwelijks in de evaluatie opgenomen zijn. Sommige vragen komen jaarlijks letterlijk terug wat niet echt van een dynamisch leerproces getuigt. Bij toetsen, taken en andere opdrachten wordt doorgaans voorzien in doelgerichte klassikale en individuele feedback.

3.3 Houtbewerking in de derde graad bso

Voldoet

Motivering

- Van dit structuuronderdeel werden de administratieve vakbenamingen PV, TV en Stage hout/meubelmakerij/schrijnwerkerij onderzocht. De school hanteert 'houtbewerking' als vak op de lessentabel, maar op de rapporten worden de vakbenamingen 'realisaties hout' en 'stage' gebruikt. Het opgegeven kader in het leerplan, waarbinnen de leerplandoelstellingen en leerinhouden zich situeren, wordt in voldoende mate gerealiseerd via meerdere geïntegreerde concepten en geconcretiseerd in projectdossiers. Het studieniveau is goed afgestemd op de beoogde beroepsprofielen en op het verwachte beheersingsniveau.
- Uit de jaarplannen blijkt dat de leerplanstudie redelijk zorgvuldig is gebeurd. De leerlijn kan afhankelijk van de kwaliteiten en de interesses van de leerlingen nog explicieter bepaald worden.
- Op het einde van het tweede leerjaar van de derde graad zijn de leerlingen in staat om conventionele en gestuurde CNC-machines op een veilige manier in te stellen en te bedienen. De competenties van de binnen- en buitenschrijnwerkerij en de meubelmakerij worden aangereikt binnen het technologisch proces en er is aandacht voor de opdrachtomschrijving, de relevante kennis, de voorbereiding en de realisatie.
In de praktijkoefeningen komen vooral meubelprojecten voor en in mindere mate raam- en deurconstructies. Er is oog voor plaatsings- en bevestigingstechnieken. Als voorbereiding op het specialisatiejaar Restauratie van meubelen worden ornamenttekenen en sculpteren als uitbreiding en een lijvig pakket meubelkunst in het programma opgenomen. Dakconstructies worden theoretisch behandeld en sporadisch maken de leerlingen een versterkt A-gebint.
- Net zoals in de tweede graad komen een aantal niet-functionele oefeningen voor. Deze opdrachten hebben geen volwaardige eindbestemming. Door het niet-ordentelijk omgaan met kostbare materialen wordt een verkeerd signaal aan de leerlingen gegeven.
- De leerlingen beheersen tal van ICT-vaardigheden zoals het werken met een optimalisatieprogramma, CAD, elektronische rekenbladen, tekstverwerkings- en presentatieprogramma's. Daar tegenover staat dat de ruimte voor creativiteit en innovatie, die het leerplan toelaat, niet benut wordt. Eveneens wordt de mogelijkheid niet onderzocht om leerplandoelstellingen zoals de doelen van de sanitaire installatie, te realiseren in een RTC⁸ of via de stage.
- Tijdens de vele informele overlegmomenten met collega's en leerlingen worden de leervorderingen besproken en geremedieerd. In het tweede leerjaar wordt

⁸ RTC: Regionaal Technologie Centrum

geëxperimenteerd met het houden van functioneringsgesprekken met de leerlingen om bijsturing mogelijk te maken. De vakgroep maakt praktische afspraken en bespreekt regelmatig de leerplanvorderingen en de evaluaties. Er wordt gebruik gemaakt van leerboeken en leraarafhankelijk is het zelf ontwikkelde cursusmateriaal goed uitgewerkt. De gevolgde nascholingen zijn beperkt maar worden gemultipliceerd. Tijdens de projectweken worden bedrijfsbezoeken georganiseerd.

- De minimale materiële vereisten voldoen. De basisgereedschappen zijn beschikbaar en het machinepark is aanvaardbaar voor het aanleren van hedendaagse technieken. De school beschikt over een degelijke CNC-machine met CAD/CAM⁹-toepassing. De veiligheidsinstructies worden opgevolgd, maar in de machinekamer ontbreekt de zoneafbakening. De praktijklokalen en de machinezaal zijn qua infrastructuur aftands en aan een opknapbeurt toe. De bewegingsruimte is beperkt om opdrachten ordentelijk te realiseren en op te slaan. Voor de plaatmaterialen en het massief hout is geen aparte ruimte ter beschikking.
- De leerlingen werken aan een zelfgekozen project voor de geïntegreerde proef. Hoewel de projecten voldoen aan het opleidingsprofiel is de opdrachtomschrijving maar zwak. De GIP¹⁰-dossiers en de logboeken zijn behoorlijk uitgewerkt. Het lerarenteam voorziet in het houden van procesevaluaties. De externe juryleden worden slechts op het einde van het schooljaar bij de productevaluatie van de GIP betrokken. Naast het beoordelen van het werkstuk en het dossier wordt dan vooral gepeild naar de beroepskennis.
- Enkel in het tweede leerjaar is een maand blokstage voorzien. Op de stageactiviteitenlijst wordt alleen de specialiteit van het bedrijf aangestipt. Na de stage is het niet altijd duidelijk welke competenties de leerlingen individueel bereikt hebben. De lesuitval door de stage wordt deels ingehaald.
- Permanente evaluatie wordt niet doelgericht toegepast. De terugkoppeling naar de eigen onderwijspraktijk en zelfbijsluiting ontbreken meestal. Bij sommige projecten is er een goede aanzet om zelfevaluatie te introduceren.

3.4 Restaurant en keuken in de derde graad bso

Voldoet

Motivering

- De leerplandoelstellingen voor TV hotel, PV hotel en PV stages van het specifiek gedeelte van de studierichting Restaurant en keuken worden in voldoende mate gerealiseerd, rekening houdend met de invoering van het nieuwe leerplan in september 2010¹¹.
- De realisatie van het competentieontwikkeldend leerplan bevindt zich alsnog in de aanvangsfase. Hoewel reeds acties werden ondernomen om het leerplan op een geïntegreerde wijze te realiseren, is het resultaat nog niet doeltreffend. Aan de basis van dit moeizame proces liggen een geringe kennis van het leerplan, zowel naar inhoud als naar geest, een gebrek aan een breed gedragen visie op de realisatie, evenals doelgerichte initiatieven, zoals de inventarisatie van ondersteunende randvoorwaarden, de ontwikkeling van verticale leerlijnen, functionele plannings-, opvolgings- en evaluatie-instrumenten en hieraan gerelateerd een schooljaaroverschrijdend implementatieplan.
- Binnen de gangbare organisatie van de hotelschool tracht men het competentieontwikkeldend leerplan te concretiseren, maar daarmee botst men niet enkel op zijn grenzen; het zorgt bovendien voor een aantal spanningen. Zo dienen de leerlingen te participeren aan de veelvuldige interne en externe extramurale opleidingsgerelateerde

⁹ CAM: Computer Aided Manufacturing

¹⁰ GIP: geïntegreerde proef

¹¹ Leerplan D/2010/784/011

activiteiten. Dat zorgt voor een voorafname op de lesactiviteiten, waardoor de doelgerichte planning en uitvoering van het leerplan onder druk komen te staan.

- De vakgroep kiest ervoor de kennisdoelen met de gekozen menu's te verbinden. Een sterk uitgangspunt op zich, ware het niet dat er onvoldoende wordt nagedacht over de verkaveling van de doelen en er amper afspraken over de samenhang en de progressie van de geselecteerde kenniselementen worden gemaakt. Deze situatie leidt zowel tot een niet-consecutieve opbouw van leerinhouden als tot een occasionele aanpak. Ze resulteert ook in heel wat overlapping (zowel binnen een leerjaar, als binnen de graad), in heel wat tekorten in de behandelde leerstof en vooral in een ondermaats niveau. Zo ligt het niveau van o.m. materiaalkennis, productkennis van voeding en dranken, veiligheid en hygiëne vaak niet of niet veel hoger dan het niveau van de tweede graad. Ook de relatie tussen de doelenselectie en de keuze van de werkvormen wordt in onvoldoende mate bewaakt, waardoor de effecten soms gering zijn. Daarnaast is er nog een ruime marge voor de ontsluiting van menu's die in de praktijklessen aan bod komen. Bijvoorbeeld met functionele kennis over de economische aspecten van de opleiding, o.m. met een stelselmatige berekening van de kostprijs van gerechten en menu's gekoppeld aan een analyse en reflectie.
- De lessen eetcultuur en de activiteiten in het economaat vormen de brug tussen de zogenaamde theorie en praktijk. Ze zijn sinds de tweede doorlichting nog steeds een voorbeeld van goede praktijk, omdat ze het leerproces van de leerlingen extra ondersteunen, zowel om de leerdoelen te verbreden als te verdiepen.
- De infrastructuur biedt voldoende kansen voor de realisatie van de praktijkgerichte doelen, hoewel de keukens aan vernieuwing toe zijn. Het concept, de inrichting (wanden, plafonds, vloeren ...) en de uitrusting (gebrek aan een koude keuken en een gescheiden vaatruimte, verouderde toestellen ...) sluiten niet meer aan bij de geldende eisen voor voedselveiligheid. Deze context wordt wel te weinig benut om de principes van HACCP¹² in relatie tot de risicoanalyses actief te leren toepassen. De beschikbaarheid van klein materiaal wordt niet altijd in voldoende mate gegarandeerd, wat soms tot spanningen leidt.
- Aan het plannen en voorbereiden van keuken- en restaurantwerkzaamheden wordt de nodige aandacht besteed, maar de aanpak getuigt niet van een gelijkgerichtheid en evenmin van samenhang. Hoewel de leerlingen de menu's en de gerechten planmatig leren voorbereiden, werd de opbouw van de menu's, de gehanteerde methode en het gebruikte instrumentarium nog niet grondig in de vakgroep ter discussie gesteld. Daarnaast worden de vaardigheden (technieken, procedures, basisbereidingen en afleidingen ...) in samenhang met de ontwikkeling van beroepsattitudes aangeleerd en ingeoefend. Doorgaans worden de mate van progressie in begeleid zelfstandig werk en in samenwerken goed bewaakt. Zo leert men zowel basisbereidingen en verfijnde menu's bereiden als gasten op een stijlvolle manier onthalen en bedienen. De praktijkopleiding wordt immers gekenmerkt door een klassieke en smakelijke keuken, die gepaard gaat met een doorgaans vlotte en verzorgde dienst.
- De leerbegeleiding is matig, vooral wegens een overwegend frontaal gericht onderwijs waarin het onderwijsleergesprek primeert en waarin de interactie tussen leraar en leerling vrij beperkt is. Door de geringe toepassing van activerende werkvormen en vooral door het beperkte gebruik van ICT, doelgerichte oefeningen en doordachte opdrachten krijgen de leerlingen te weinig kansen om gerichte vakinformatie te leren opzoeken en te gebruiken. Nochtans stelde het onderwijsconvenant hiervoor ICT-middelen ter beschikking, maar de leerlingen kunnen daarvan niet altijd gebruikmaken. Heel wat studiemateriaal getuigt van een slordig taalgebruik en een onlogische opbouw, en het mist bovendien structuur, leraargebonden verschillen niet te na gesproken. In de praktijk laat men voor de leerlingen wel eens leerkansen liggen, bijvoorbeeld om hen te leren anticiperen op voorspelbare situaties of door hen meer feedback te geven om in de competenties te kunnen groeien.

¹² HACCP: Hazard Analysis of Critical Control Points

- De evaluatiepraktijk sluit evenmin aan bij het concept van competentieontwikkelen leren. De kennisdoelstellingen worden nagenoeg elke les geëvalueerd, maar er wordt bijna enkel naar reproduceerbare, losstaande kennis gepeild. Daarmee wordt amper informatie ingewonnen over de mate van bereik van competentiegerichte deelaspecten en van de leervorderingen van de leerlingen. Bovendien worden heel wat vragen onnauwkeurig geformuleerd en sommige vragen dekken in onvoldoende mate de behandelde doelen en inhoud. Hierdoor is het doelenbereik evenmin gedekt, leerjaargebonden verschillen niet te na gesproken. Een positieve vaststelling is zeker de aanzet tot zelfevaluatie van de leerlingen, hoewel deze methodiek meer begeleiding en versterking vraagt. Voor de beoordeling van praktijk biedt het instrument, bestaande uit de clusters kennis, vaardigheden en attitudes en gerelateerd aan een puntenverhouding van respectievelijk 20, 50, 30, enig houvast voor een brede en meer valide evaluatie. De doeltreffendheid van het instrument is echter nog beperkt, waardoor er nog een hele weg te gaan is. Onder meer voor een precieze invulling van de rubrieken kennis en vaardigheden, voor een meer nauwgezette selectie van vakgebonden attitudes, maar ook voor het duidelijk in kaart brengen van de mate waarin de doelen worden bereikt.
- De geïntegreerde proef is omvangrijk en niet alle opdrachten kunnen getypeerd worden als zijnde geïntegreerd. Sommige opdrachten zijn te uitgebreid of te open geformuleerd en tegelijk is het aandeel van louter persoonlijk werk veeleer gering. De driedelige praktijkopdrachten worden over het schooljaar gespreid en hebben, op de voorbereiding van de eindproef na, geen onderling verband. Deze specifieke en intensieve voorbereiding beïnvloedt zowel het realiteitsgerichte karakter als het initiële doel van de proef. De evaluatieresultaten leveren hierdoor ook minder adequate informatie op voor de besluitvorming over het al dan niet slagen van de leerling en voor het aanreiken van een geïndividualiseerd studieadvies in het specialisatiejaar.
- De leerlingenstages versterken het levensechte en eigentijdse karakter van de opleiding. Ze worden zorgvuldig uitgewerkt en de organisatie sluit goed aan bij de geldende omzendbrief¹³, op de hierna volgende aspecten na: een met de leerlingen voorafgaande exploratie van de stagedocumenten; een effectieve begeleiding van de leerlingen door de stagebegeleider en een reële evaluatie van de stageactiviteiten door de stagebegeleider. Met het oog op het groeien in competentie zijn er ook nog groeimogelijkheden om het reflecterend vermogen en de zelfevaluatie van de leerlingen aan te scherpen.
- De vakgroep focust vooral op de organisatorische aspecten van de opleiding en op pedagogisch-didactische vlak komt men niet verder dan het informatieniveau. Over de doeltreffendheid van de onderwijsorganisatie en van het onderwijs- en leerproces wordt op grond van het leerplan en de outputresultaten niet planmatig gereflecteerd. Bijgevolg wordt het proces van interne kwaliteitszorg niet systematisch doorlopen, waardoor structurele verbeteringsacties alsnog ontbreken.
- Los van de bestaande groei- en ontwikkelingskansen voor de leerplanrealisatie, zijn de studieresultaten van de leerlingen behoorlijk tot goed. Wanneer de leerlingen tegen een mislukking aanlopen, is dat meestal voor een onderdeel van de GIP, ondanks gunstige vakkenresultaten. Dankzij de sterkte van de praktijkopleiding worden de leerlingen in voldoende mate voorbereid om als kok of kelner aan de slag te kunnen, zij het dat de mate van bereik van de competenties sterk leerlinggebonden is. Toch zijn de kansen op tewerkstelling, conform de in het leerplan vermelde variatie van eetgelegenheden en eetformules, voor alle leerlingen gegarandeerd.

¹³ SO/2002/09 betreffende de organisatie van de leerlingenstages in het secundair onderwijs

3.5 Restaurantbedrijf en drankenkennis in het derde leerjaar van de derde graad bso

Voldoet niet

Motivering

- De conclusie heeft betrekking op TV hotel, PV hotel en PV stages van het specifiek gedeelte in het specialisatiejaar van de derde graad bso. De twaalf competenties waarrond het leerplan is opgebouwd, worden ondersteund door kennis- en vaardigheidsdoelen die niet in voldoende mate gerealiseerd worden.
- Het competentieontwikkellend leerplan is sinds 1 september 2005 in gebruik, maar de realisatie verloopt nog niet doeltreffend. Beleidsmatig houdt men in onvoldoende mate rekening met de geest van competentieontwikkeling. Bijgevolg krijgen de randvoorwaarden op het vlak van onder meer het personeelsbeleid, de onderwijsorganisatie, het gebruik van infrastructuur en materiële middelen, en de budgettaire middelen te weinig aandacht. Mede daardoor worden heel wat beslissingen genomen en heel wat werk verricht die niet doelmatig zijn. Bijvoorbeeld, volstaat de toewijzing van het pc-lokaal voor een vaste wekelijkse lestijd niet voor de ontwikkeling van competenties, sluiten de planningsdocumenten niet aan bij de geest van competentieontwikkeling, biedt de gangbare organisatie van de hotelschool te weinig mogelijkheden om opdrachten en projecten te construeren, enz. Deze tekorten vertalen zich vanzelfsprekend op het opleidingsniveau. Kennis en vaardigheden worden te los van elkaar ontwikkeld; de informatieoverdracht staat nog steeds centraal in plaats van het leerproces; het probleemoplossend vermogen van de leerlingen wordt in onvoldoende mate ontwikkeld en met de leerlingen wordt te weinig opdrachtengestuurd gewerkt.
- Voor verscheidene competenties komen hiaten in de realisatie van de leerplandoelen voor. De component drankenkennis wordt in het teken van 'informatie in verband met wijngebieden en wijnen opzoeken en selecteren met het oog op de commerciële bedrijfsdoelstellingen en ter voorbereiding op correcte informatie naar gasten' te beperkt geëxploreerd. De wijnen van belangrijke Europese wijnlanden, zoals Italië en Spanje en de wereldwijnen komen niet aan bod. Ook wordt maar een beperkt aantal aperitieven en alcoholische dranken verkend en het opzoeken en selecteren van informatie over bieren gebeuren met mondjesmaat en oppervlakkig, waardoor daaraan gerelateerde toepassingen zoals het opstellen van een bierkaart van een ondermaats niveau zijn. Voorts worden aspecten zoals marketing in de drankensector, alcoholgebruik en gezondheid niet behandeld. Anderzijds verlopen de degustaties van wijnen en andere dranken vakkundig en de bevindingen worden dankzij de opgebouwde parate kennis op een communicatieve wijze teruggekoppeld. Het praktische beheer van de dranken verloopt vlot, maar hierover wordt weinig functionele kennis aangereikt. Voor de component gastheerschap worden de competenties in uiteenlopende mate ontwikkeld. Het bedrijfsklaar maken van het restaurant verloopt vlot. Het onthaal en de begeleiding van gasten gebeuren stijlvol en discreet. Bij de klassieke dienst lopen de communicatie en de bediening van gasten gesmeerd, terwijl voor andere eetformules de dienst minder geëvolueerd is. Deelcompetenties zoals trends in de gastronomie, klachtenbehandeling, analyse van aanbod en verkoop, prijzenbeleid, sector gerelateerde hygiëne- en milieuvoorschriften, personeelsorganisatie van een restaurant, enz. worden niet ontwikkeld. Een eventuele samenwerking met andere vakken werd ook niet aangetoond.
- De inbreng van externe deskundigen, de excursies en de wijnreizen zorgen voor levensechte en boeiende leerervaringen en het op stapel staande werkplekleren zal dat nog versterken. Het studiemateriaal voor drankenkennis is goed gestructureerd, maar te lijvig en dat voor gastheerschap is aan herbronning toe. Ondanks het relatief beperkt aantal opdrachten, zijn de inhoud en complexiteit niet altijd afgestemd op de eisen van de sector en op het ontwikkelingsniveau van de leerlingen. Deze vaststelling hangt ook samen met de geringe responsabilisering van de leerlingen, hoewel de

interactie en het klasklimaat gunstig zijn. Daarnaast wordt ICT met mondjesmaat in het leerproces ingezet.

- Wat de evaluatiepraktijk, de geïntegreerde proef, de leerlingenstages en de werking van de vakgroep betreft, gelden nagenoeg dezelfde vaststellingen als voor de derde graad Restaurant en keuken.

3.6 Elektromechanica in de derde graad tso

Voldoet niet

Motivering

- De leerplandoelstellingen voor het vak 'elektromechanische processen' (pedagogische vakbenaming) van het specifiek gedeelte in de studierichting Elektromechanica, worden in onvoldoende mate gerealiseerd. De school startte in september 2009 met de realisatie van het nieuwe leerplan. Het herclusteren van de specifieke leerplandoelstellingen en de bijhorende leerinhouden in veeleer klassieke technische vakken elektriciteit, mechanica, technisch tekenen en labo meettechnieken, heeft er mede voor gezorgd dat men onvoldoende geïntegreerd werkt. Aan sommige leerinhouden (RLC¹⁴-ketens, alternatoren en transformatoren) wordt te veel tijd gespendeerd, waardoor andere leerplandoelstellingen onvoldoende behandeld worden. Met name volgende leerplandoelstellingen worden onvoldoende gerealiseerd: het meten van de isolatieweerstand; het ontwerpen van een verdeelbord van een geautomatiseerde installatie; in een toegepaste hydraulische kring de specifieke waarden berekenen, het proefondervindelijk opmeten en de meetwaarde interpreteren; in functie van de belasting de afmetingen bepalen van assen, spieën en dichtingen.
- Hoewel het bereikte niveau van de leerinhoud voor de afzonderlijke vakken meestal goed is, vertrekt de school onvoldoende van het maken van gestructureerde analyses van elektromechanische realisaties voor het realiseren van de leerplandoelstellingen. De mogelijkheid tot het verwerven van een wetenschappelijk en wiskundig theoretische basis via het uitvoeren van experimenten, wordt te weinig benut. Hierdoor worden de verwachte leercompetenties voor de studierichting Elektromechanica onvoldoende gerealiseerd.
- De leerlingen uit de studierichting Elektromechanica stromen vlot door naar het hoger onderwijs, professionele bachelor, met een studiesucces boven het Vlaamse gemiddelde.
- De leerlingen zijn tevreden over de ondersteuning en de begeleiding door de leraren. Leerlingen met leerproblemen worden individueel bijgewerkt door inhaallessen tijdens de middag of na de lessen. De leerlingen beschikken over leerboeken en door de leraren zelf ontwikkeld cursusmateriaal. Deze zijn meestal goed verzorgd, maar niet altijd voldoende aangepast aan de leerplandoelstellingen van het nieuwe leerplan.
- De infrastructuur, de minimale uitrusting en de beschikbare verbruiksmaterialen volstaan om kwaliteitsvol onderwijs aan te bieden. De school heeft echter de beschikbare uitrusting verdeeld over klassieke vaklokalen mechanica, elektriciteit en automatisatie. Een geschikt vaklokaal waar meer geïntegreerd gewerkt kan worden aan elektromechanische processen ontbreekt nog. Tekenvaardigheden worden grotendeels verworven via 3D¹⁵-CAD.
- De leerlingenevaluatie verloopt nog zeer conventioneel. Ze is in het algemeen sterk reproductief, vooral gericht op kennis en soms onvoldoende afgestemd op de te bereiken leerplandoelstellingen. Het nagestreefde niveau is vrij hoog. Er is slechts beperkte aandacht voor eigentijdse evaluatiemethodes, geënt op recente leerplanconcepten zoals competentiegericht leren en geïntegreerd werken. De evaluatiegegevens worden nog onvoldoende gebruikt voor de bijsturing van het

¹⁴ RLC: Resistor, Inductor, Capacitor

¹⁵ 3D: driedimensionaal

pedagogisch-didactisch handelen. De rapporteringpraktijk wordt nog onvoldoende aangewend om het leertraject bij te sturen. Op het rapport blijft de commentaar meestal beperkt tot enkele standaardzinnen en/of woorden zoals 'meer studeren', 'te weinig inzet' en 'harder werken'.

- De vakinhoudelijke deskundigheid en de inzet van de leraren zijn sterk punten. De leraren volgen voldoende vakgerichte nascholing, maar de algemeen didactische nascholing in verband met onder andere geïntegreerd werken, nieuwe werkvormen en competentiegericht onderwijs is beperkt. De vakgroepwerking is veeleer zwak. Recentelijk komen de leraren van de studierichting Elektromechanica samen om de samenwerking tussen de vakgebieden elektriciteit en mechanica te verbeteren. Hier zijn de eerste positieve resultaten, onder andere in de gezamenlijke projecten, merkbaar. Er is echter nog een hele weg af te leggen. Met uitzondering van de geïntegreerde proef zijn er nog weinig concrete afspraken gemaakt over visie, leerplananalyse, afstemmen van jaarplannen en cursusmateriaal, evaluatie en leerlijnen. Gestructureerd overleg en afspraken met de leraren van de tweede graad ontbreken.
- De doelstellingen en de opdrachten met betrekking tot de geïntegreerde proef zijn duidelijk omschreven in een basishandleiding en een specifieke handleiding, met voorschriften en nuttige wenken. De vorderingen worden genoteerd in een logboek. De voorziene opdrachten sluiten echter onvoldoende aan bij het studierichtingsprofiel van Elektromechanica. De combinatie van aspecten uit de verschillende vakgebieden komen onvoldoende aan bod in de geïntegreerde proef. Er wordt onvoldoende gewerkt rond een realiteitgebonden elektromechanisch project.

3.7 Project algemene vakken in de tweede graad bso Hout en de derde graad bso Houtbewerking, Restaurant en keuken

Voldoet niet

Motivering

- Project algemene vakken is basisvorming in de bovenvermelde structuuronderdelen.
- In beide graden sluiten niet alle onderdelen van het onderwijsleerproces en de evaluatie voldoende aan bij de visie en de doelstellingen van de leerplannen. De planning is veeleer op leerinhouden dan wel op leerplandoelen geënt. Afspraken over de keuze van de thema's en het gemeenschappelijk gebruik van werkbundels nemen niet weg dat leraargebonden accenten en opdrachtenwissels belangrijke kwaliteitsverschillen meebrengen. Vakcoördinatie per graad vanaf dit schooljaar is een positieve stap om de samenhang te vergroten.
- De uitgewerkte thema's hebben voldoende sociaal-maatschappelijke relevantie en algemeen vormende waarde. De leerlingen verwerven voldoende kennis en inzicht betreffende de maatschappelijke leerplandoelen. Vele thema's zijn verwant met contexten van de vakoverschrijdende eindtermen. Sociaal-culturele en creatieve thema's komen weinig voor. In sommige thema's is er voldoende aansluiting met functionele, realiteitgebonden contexten en toepassingen (bijv. 'voorbereiding op de arbeidswereld', 'geldbeheer', enz.). In andere thema's is de benadering veeleer kennisgericht en blijven de duiding of toepassing in realiteitgebonden contexten te beperkt tot uitwisseling van ervaringen in klasgesprekken, fictieve voorbeelden, enz. Leermiddelen en werkvormen die de realiteit in de klas brengen, worden te weinig ingezet. De organisatie van enkele studiebezoeken en projecten zijn op dit vlak wel verrijkend.
- De ontwikkeling van tijd- en ruimtewustzijn zit hier en daar vervat in de uitwerking van de thema's en komt ook aan bod in de opvolging van de actualiteit. Over de verschillende thema's en leerjaren heen ontbreken de nodige doelgerichtheid en samenhang. Daardoor ontwikkelt het tijd- en ruimtewustzijn van de leerlingen zich niet tot het gewenste niveau van inzicht, kritische zin en ruimtelijke vaardigheden.

- De ondersteunende basisvaardigheden worden evenmin op het vereiste niveau gerealiseerd. Dit is onder andere het gevolg van het onvoldoende doelgericht en geïntegreerd gebruikmaken van naslagwerken, authentieke informatiebronnen, multimedia en ICT. In de vaklokalen zijn de minimaal vereiste uitrusting en leermiddelen niet permanent beschikbaar. Video en ICT-lokalen worden leraarafankelijk slechts sporadisch tot geregeld gereserveerd. Er zijn wel oefeningen en toepassingen in de werkbundels of taken en opdrachten zelfstandig werk of groepswork, waarin de leerlingen informatie leren verwerven, verwerken of presenteren. In de opeenvolgende leerjaren worden de ondersteunende basisvaardigheden echter onvoldoende systematisch op grond van zoek-, verwerkings- en organisatiestrategieën aangeleerd en opgevolgd (bijv. via toepassing van het OVUR-principe¹⁶). Dergelijke toepassingen komen leraarafankelijk slechts in enkele opdrachten voor.
- De rekenvaardigheden worden voldoende aangeleerd. In bepaalde thema's worden deze functioneel geïntegreerd. Voor enkele onderdelen zijn er aparte werkbundels. Dat de daarin opgenomen oefeningen niet gekaderd worden in functionele toepassingen of in de opleiding van de leerlingen, strookt niet met de betrokken eindtermen en de aanbevelingen in de leerplannen. In de thema's zijn er geregeld oefeningen op het lezen van tabellen en grafieken, maar dikwijls laat men na de analyse kritisch te interpreteren en te duiden.
- De taalvaardigheden zijn veelal gefocust op taalschatverruiming (aansluitend bij de thema's), spelling, spraakkunst (bijv. werkwoordvormen), enz. De daarbij horende oefeningen missen vaak de nodige functionaliteit. Daarnaast worden ook lees- en spreekvaardigheden geoefend (bijv. via tekstbesprekingen en presentatieopdrachten). Communicatieve vaardigheden, luistervaardigheden, informatie halen uit mondelinge bronnen (beeld- of geluidsbronnen) en bespreken, schrijfvaardigheden gericht op functioneel formeel en informeel schrijven, het leren uiten en onderbouwen van meningen, enz. komen te weinig uitgesproken aan bod. Het ontbreken van een krachtige leeromgeving en het onvoldoende doelgericht hanteren van (inter)actieve werkvormen zijn daar mede oorzaak van. Er zijn wel enkele functionele toepassingen verbonden aan de thema's, de stage en de geïntegreerde proef, maar over het algemeen ontbreekt het voor de verschillende onderdelen van de taalvaardigheden aan de nodige leerlijnen.
- Het klasmanagement, klasafspraken en studietips ondersteunen de leerbegeleiding. Leerprocessen worden voldoende begeleid, maar daarbij is er onvoldoende aandacht voor de geleidelijke ontwikkeling naar zelfstandig probleemoplossend leren in de derde graad. De evaluatie (toetsen, taken, opdrachten, enz.) wordt in alle leerjaren goed voorbereid. Er is altijd nabespreking en feedback. De leraren stellen zich voldoende beschikbaar op voor vormen van remediëring. In geval van specifieke leerproblemen sluit de begeleiding op vakniveau aan op deze op schoolniveau (bijv. in geval van leerstoornissen).
- Project algemene vakken wordt via permanente evaluatie geëvalueerd. In de praktijk is dit gespreide evaluatie. De frequente evaluatiemomenten zijn een opeenvolging van los van elkaar hangende toetsen, taken en allerlei opdrachten. Deze houden wel enigszins verband met de verschillende rubrieken leerplandoelen, maar binnen de rubrieken en rubriekoverstijgend ontbreken doelgerichtheid en samenhang. In de toetsen worden de maatschappelijke doelen en tijd- en ruimtebewustzijn heel dikwijls te eng kennisgericht ondervraagd. De evaluatie van taal- en rekenvaardigheden gebeurt vaak aan de hand van oefeningen buiten een functionele context. Er zijn daarnaast enkele relevante taken en opdrachten op het niveau van toepassing. De toepassing van peer- en zelfevaluatie voor sommige onderdelen van de evaluatie is positief (bijv. bij presentatieopdrachten). De indicatoren voor attitudebeoordeling hebben veeleer

¹⁶ Oriënteren, verkennen, uitvoeren en reflecteren: methodiek om zelfstandig of in team planmatig en probleemoplossend te leren leren en handelen.

betrekking op algemene attitudes. Ze worden onvoldoende vertaald naar en gekoppeld aan vakgebonden attitudes.

- De integratie van het onderdeel algemene vorming in de geïntegreerde proef is niet optimaal. Onvoldoende voor het onderdeel algemene vorming leidt soms tot discussie over het eindoordeel of tot een uitgestelde beslissing. De motivering voor deze bijkomende proef is niet altijd conform de regelgeving. Positief is dat vanaf dit schooljaar het onderdeel algemene vorming een meer ondersteunende rol vervult in de geïntegreerde proef.
- De studieresultaten voor project algemene vakken zijn overwegend positief. Deze zijn echter geen valide weergave van de mate waarin de leerlingen alle leerplandoelen beheersen. De leerlingenevaluatie is daartoe onvoldoende leerplangericht.

3.8 Wiskunde in de tweede graad tso Hotel en in de derde graad tso Elektromechanica

Wiskunde in de tweede graad tso Hotel

Voldoet

Wiskunde in de derde graad tso Elektromechanica

Voldoet niet

Motivering

- In de tweede graad tso in de studierichting Hotel worden de eindtermen en de leerplandoelstellingen van het graadleerplan (D/2002/0279/048) in de basisvorming in voldoende mate gerealiseerd. In het tweede jaar van de tweede graad worden de leerplandoelstellingen met betrekking tot ruimtemeetkunde¹⁷ met weinig diepgang behandeld.
- In de derde graad tso in de studierichting Elektromechanica worden de eindtermen en de leerplandoelstellingen van het graadleerplan (D/2004/0279/023) in de basisvorming en het specifieke gedeelte in onvoldoende mate gerealiseerd. De school opteert voor het aanbieden van vier wekelijkse lestijden in deze studierichting. Door het te ruime aanbod van de leerplandoelstellingen betreffende 'afgeleiden van veeltermfuncties' en 'rationale functies' krijgen de gekozen delen uit het keuzegedeelte te weinig aandacht. Bovendien komen de leerplandoelstellingen met betrekking tot 'mathematiseren en het oplossen van problemen'¹⁸ niet aan bod. Dit verplichte leerstofonderdeel (20 lestijden als richtlijn in het leerplan) moet de leerlingen confronteren met open problemen die met wiskundige technieken oplosbaar zijn. Het volstaat hier niet de toepassingen te maken die een hoofdstuk van de andere leerstofonderdelen afsluiten en waarbij mathematiserings- en oplossingsprocedures tot een voorspelbare routine worden herleid. Het leren gebruiken van heuristieken en het leren kiezen uit verschillende oplossingsstrategieën komen zo niet aan bod.
- De algemene eindterm in verband met ICT¹⁹ en de ICT-verwachtingen in de leerplannen worden in voldoende mate gerealiseerd, maar er zijn groeikansen. Er wordt voornamelijk gebruik gemaakt van de grafische rekenmachine en de inzet van deze toestellen ter ondersteuning van het leerproces is leraargebonden. Algebraïsche en meetkundige pakketten worden nog te weinig functioneel gebruikt. Sommige leraren zetten de eerste stappen om het digitale platform in te schakelen in het onderwijsleerproces.

¹⁷ Leerplandoelstellingen M11, M12, M13

¹⁸ Leerplandoelstellingen MA1, MA2, MA3, MA4, MA5

¹⁹ Bij het oplossen van wiskundige problemen functioneel gebruik maken van ICT.

- De planningsdocumenten zijn overzichtelijk opgesteld maar bevatten op een uitzondering na, naast de opsomming van de geplande leerstof, slechts een summiere raming van de te gebruiken onderwijstijd. Of de voorziene planning ook effectief wordt gerealiseerd, wordt niet op de documenten aangegeven, waardoor sommige onderdelen beduidend meer van de onderwijstijd omvatten dan oorspronkelijk gepland en de leraar de plannings niet bijstuurt indien nodig.
- Elke leraar heeft een mening over hoe 'leren leren' dient te worden geïmplementeerd tijdens de lessen. De gelijkgerichtheid met betrekking tot dit onderwerp is laag, waardoor er vele initiatieven naast elkaar bestaan en de remediëring knopen van de leerlingen niet in kaart worden gebracht. Er worden inhaallessen wiskunde georganiseerd maar de effectiviteit van deze lessen wordt niet gemeten en het overleg hieromtrent is louter informeel.
- Tijdens de lessen worden de leerlingen met veel zorg benaderd en de communicatie met de leerlingen is overwegend stimulerend en zowel gericht op inzet als prestatie. De lessen verlopen rustig en de meeste leerlingen participeren aan de les. De leraren gebruiken het onderwijsleergesprek als norm en er wordt weinig gewerkt met activerende werkvormen of binnenklasdifferentiatie. Nochtans zou je dit bij de duidelijk heterogene groepen verwachten.
- Een grondige analyse van de leerlingenresultaten en de resultaten in het vervolgonderwijs waren nog geen onderwerp van de vakvergaderingen. Horizontale of verticale samenhang van de leerstof wordt niet bewaakt en maakt zelden deel uit van het overleg. De formele besprekingen binnen de vakgroep handelen voornamelijk over praktische schikkingen. Verder werden er nog geen notatieafspraken gemaakt en is de aandacht voor en invulling van taalvaardigheidsonderwijs leraargebonden. Men heeft veeleer de neiging om handboekgericht dan wel leerplangericht te werken met als gevolg dat men de notaties en de aanpak van het handboek overneemt zonder zich om de continuïteit te bekommeren.
- In de derde graad Elektromechanica worden er in beperkte mate afspraken gemaakt met andere vakgroepen om transfer van wiskundige kennis te stimuleren. In de tweede graad Hotel wordt er zelden verwezen naar toepassingen van de wiskunde die relevant zouden kunnen zijn voor de vakken van het specifieke gedeelte van de studierichting.
- De materiële uitrusting om de doelstellingen te realiseren voldoet. Sommige vaklokalen probeert men van een wiskundige aankleding te voorzien en de inrichting biedt soms een inhoudelijke meerwaarde aan een wiskundig krachtige onderwijs- en leeromgeving.
- Tijdens de twee schooljaren voorafgaand aan de doorlichting werden er enkele vakgerichte nascholingen gevolgd. De multiplicatie van de inhoud is goed.
- In alle lesgroepen streeft men een hoog niveau na. De proefwerken zijn relatief lang en bevatten vele repetitieve rekenvragen die veelal dezelfde competenties evalueren. In de derde graad Elektromechanica komt door het overaccentueren van bepaalde leerstofonderdelen in de lessen deze leerstof ook zeer expliciet aan bod in de proefwerken, waardoor men niet van een evenwichtige evaluatie kan spreken. Uit een controle blijkt dat in de tweede graad tso Hotel proefwerken integraal van het ene schooljaar naar het andere worden gekopieerd. Dit is geen bewijs van creativiteit en originaliteit en doet vragen rijzen rond de validiteit van de resultaten.
- Men werkt voornamelijk met aangekondigde toetsen wat de parate kennis van de leerlingen niet ten goede komt. Het aantal toetsen per rapportperiode is afhankelijk van het aantal lessen per week. Hierover bestaan er afspraken binnen de vakgroep.
- De vakgroep werkte recentelijk een manier uit om attitudes in de evaluatie op te nemen. De procedure met betrekking tot het inventariseren en rapporteren van attitudele vaardigheden en het geven van procesfeedback op basis van grondige toetsanalyses staan echter nog in het begin van een ontwikkelingstraject.

4. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of -variabelen levert het volgende op:

4.1 Begeleiding

4.1.1 Leerbegeleiding

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- doelgerichtheid
- ondersteuning.

Motivering

- De school werkte de voorbije jaren voornamelijk aan het socio-emotionele luik van de leerlingenbegeleiding met als doel het welbevinden van de leerlingen te verbeteren en zo een positief leerklimaat te creëren. Op dit ogenblik worden de eerste stappen gezet om ook de leerbegeleiding verder uit te werken. Hierbij wordt de eerstelijnsverantwoordelijkheid van de leraar en de klassenleraar voorop gesteld. Door het stimuleren van een goed contact tussen leraar en leerling probeert men de drempel voor de leerbegeleiding te verlagen. De eerste krijtlijnen worden uitgezet om het 'leren leren' vorm te geven. De klemtoon wordt voornamelijk gelegd op remediëren en minder op het preventief optreden van de vakleerkracht.
- Het valt op dat de gelijkgerichtheid met betrekking tot leerbegeleiding groter is en de implementatie van activerende werkvormen sneller wordt doorgevoerd in de eerste dan in de tweede en derde graad. Niettegenstaande de inzet van heel wat personeelsleden blijft de aandacht voor leerbegeleiding leraargebonden of minstens vakgroepgebonden. In de meeste vakken krijgen de leerlingen leertips om de leerstof te verwerken en in de eerste graad worden specifieke lesuren gespendeerd aan het optimaliseren van de leerstrategie en wordt er gewerkt aan het opstellen van een realistische planning.
- Het beleid met betrekking tot leerbegeleiding krijgt vorm en inhoud door de leerlingenbegeleiders en graadcoördinatoren die samen met de schoolleiding, de klasleraren, de CLB-medewerkers en de GOK-leraren instaan voor de praktische organisatie en de opvolging van het begeleidingsproces. De GOK-werking wordt gebruikt als katalysator om onderwijsvernieuwingen ingang te doen vinden. Het overleg tussen de verschillende actoren gebeurt voornamelijk informeel. Het formele overleg is er vooral op gericht om de organisatie van de begeleiding organisatorisch te verbeteren. Het inhoudelijke aspect komt veel minder aan bod. Recent werden er initiatieven genomen om de communicatie te stroomlijnen zoals de implementatie van een elektronisch leerlingvolgsysteem en het gebruik van de digitale agenda, maar het ontbreekt de vakleraren vooralsnog aan expertise om de remediëringsnoden accuraat in kaart te brengen. De leerlingenbegeleiders volgen de leerlingen voornamelijk op via klassenraden en via informele contacten met de vakleraren en de directie.
- 'Leren leren' is verankerd in de werking van de eerste graad. Via allerlei activerende werkvormen tracht men de motivatie bij de leerlingen te versterken. Deze werking vindt men terug bij praktisch elke vakgroep van de eerste graad. In de tweede en de derde graad treedt men voornamelijk remediërend op. Er worden inhaallessen Frans, Nederlands en wiskunde georganiseerd. De communicatie tussen de vakleraar en de remediëringsleraar is informeel van aard waardoor de remediëring niet altijd even efficiënt verloopt.
- Voor vakspecifieke leerproblemen kunnen de leerlingen bij de vakleraren terecht. Die voorzien vooral in remediërende ondersteuning. Het uitwerken van interessante en specifieke remediëringsstrategieën door de vakgroepen en het aanwenden van ICT in het kader van leerbegeleiding staan nog in het begin van een ontwikkelingsfase. Bij een aantal vakgroepen in de tweede en derde graad, ontbreekt het de leraren aan een preventieve opstelling ten opzichte van leerbegeleiding.

- De school levert heel wat inspanningen om leerlingen met leerstoornissen te ondersteunen. Leerlingen met een geattesteerd leerprobleem kunnen genieten van STICORDI-maatregelen²⁰ die goed zijn uitgewerkt en duidelijk worden gecommuniceerd naar alle betrokkenen. Naast het pakket algemene maatregelen wordt er, indien nodig in samenspraak met ouders, CLB, klastitularis en leraren, een pakket op maat van de leerling uitgewerkt.
- Om de doeltreffendheid van de aangeboden remediëring te meten, gaat men voornamelijk uit van perceptie. Er worden weinig objectieve gegevens verzameld mede omdat de evaluatie niet altijd gericht is op het detecteren van de remediëringsnoden. Tekorten in de resultaten van een leerling worden voornamelijk bij de motivatie of werkwijze van de leerling zelf gezocht. De eigen aanpak wordt zelden in vraag gesteld. Het preventief optreden van de leraren in de les is leraargebonden.
- Nascholing met betrekking tot activerende werkvormen en alternatieve evaluatiewijzen gebeurt relatief weinig, niettegenstaande er bij het personeel wel vraag naar is. De gevolgde nascholing wordt in beperkte mate gemultipliceerd en het duurt lang vooraleer onderwijsvernieuwingen doordringen tot op de klasvloer.

4.2 Evaluatie

4.2.1 Evaluatiepraktijk

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- ondersteuning.

Motivering

- De school heeft geen uitgeschreven visie op leerlingenevaluatie. Er is wel een impliciete visie die de evaluatie zo veel mogelijk wil afstemmen op het profiel van de respectieve graden, onderwijsvormen, studierichtingen of vakken. Enerzijds is er het systeem van dagelijks werk en proefwerken voor de meer theoretisch georiënteerde studierichtingen en vakken. Anderzijds is er permanente evaluatie voor de meer praktijk- of vaardigheidsgerichte studierichtingen en vakken. Dat in de B-stroom nog vakken via dagelijks werk en proefwerken geëvalueerd worden, wijst op een niet volledig consequente toepassing van de impliciete visie.
- Ter ondersteuning van de leerlingenevaluatie zijn er duidelijke organisatorische afspraken over onder andere de planning van rapporten- en proefwerkenperiodes, de frequentie van taken/toetsen en de puntenverhoudingen dagelijks werk/proefwerken/ attitudebeoordeling. In het schoolreglement staan deze richtlijnen samengevat voor leerlingen en ouders.
- De vakgroepen van de tweede en derde graad zijn verantwoordelijk voor de inhoudelijke invulling van de permanente evaluatie. Ze concretiseren de evaluatiemethodiek in een informatiebundel waar vooral de attitudebeoordeling via voorgestelde indicatoren wordt aangestuurd. Daarmee wordt de permanente evaluatie voor de ouders en de leerlingen transparanter en objectiever. De inhoudelijke kwaliteit van sommige bundels is voor verbetering vatbaar en niet alle vakgroepen hebben een informatiebundel opgemaakt.
- De doeltreffendheid van de evaluatie varieert sterk en wordt niet systematisch opgevolgd. De leerlingenevaluatie is nog niet in alle vakgroepen afgestemd op de leerplandoelen en mist soms onderlinge samenhang. De permanente evaluatie wordt vaak ingevuld als gespreide evaluatie en de attitudebeoordeling richt zich te weinig tot de vakgebonden attitudes. Veelal ontbreekt de ontwikkelingsdynamiek om alternatieve evaluatievormen toe te passen. Het beleid heeft tot nog toe weinig of geen initiatieven genomen om de deskundigheid betreffende evaluatie bij de leraren te bevorderen.

²⁰ STICORDI-maatregelen: stimulerende, compenserende, remediërende en dispenserende maatregelen

- Dat de evaluatie in sommige gevallen een remediërende rol vervult, is positief. De leerlingen worden onder andere via de klassenraden in hun leerprestaties gevolgd. In geval van tegenvallende studieresultaten worden vaak remediërende acties ondernomen. De remediëring kan weliswaar nog doelgerichter ingevuld en geregistreerd worden. In sommige gevallen wimpelen de leraren de verantwoordelijkheid voor tegenvallende studieresultaten te eenzijdig af op de studiehouding van de leerlingen.
- De aanpak van de geïntegreerde proef wordt op schoolniveau gecoördineerd. Het concept van de GIP waarvan proces- en productevaluatie aandachtspunten zijn, wordt bij de doorgelichte structuuronderdelen toegepast. In sommige eindjaren is de externe jury pas op het einde van het schooljaar bij de mondelinge proef betrokken. In een aantal klassen wordt onmiddellijk na de paasvakantie een pre-GIP gehouden om het dossier en de praktijkoefening nog bij te sturen. Het belang om algemene vorming te betrekken bij de GIP is niet voor iedereen even duidelijk. Hierdoor integreert men de algemene vorming te weinig in de geïntegreerde proef. Positief is dat vanaf dit schooljaar het onderdeel algemene vorming een meer ondersteunende rol vervult in de geïntegreerde proef.
- De deliberatie verloopt volgens de algemene pedagogische richtlijnen van de begeleidingsdienst. Deze zijn niet vertaald naar de schoolspecifieke context; er zijn geen uitgeschreven criteria met gewichten voor de verschillende vormingscomponenten verbonden aan het profiel van de opleidingen. Het prospectieve en oriënterende karakter van de deliberatie is voor verbetering vatbaar. Op dit vlak is er wel een positieve evolutie merkbaar. Uitgestelde beslissingen zijn beperkt tot uitzonderlijke en individuele gevallen, behalve in de derde graad. Daar komen nog enkele bijkomende proeven voor, waarvan de motivering niet strookt met de regelgeving.

4.2.2 *Rapporteringspraktijk*

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- doelgerichtheid
- ondersteuning.

Motivering

- De school heeft niet alleen de periode- en proefwerkenrapporten geïnformatiseerd, maar gebruikt vanaf dit schooljaar ook het elektronisch platform om permanent te rapporteren over de leerprestaties van de leerlingen. Op die manier kunnen alle betrokkenen de leerprestaties op de voet volgen. Volgens de school is de respons van de ouders positief. Ze heeft weliswaar geen exact beeld van de toegankelijkheid en de doeltreffendheid van het medium voor alle ouders.
- De rapporten bevatten vooral cijfergegevens. In de eerste graad rapporteert men apart over de attitudebeoordeling. In de tweede en derde graad is deze in de score per vak geïntegreerd, met minder transparantie tot gevolg. De rapporten bevatten vele commentaren. Deze zijn hoofdzakelijk vaststellend, soms aanmoedigend. Ze hebben vooral betrekking op de ingeschatte studiehouding van de leerlingen. Lang niet alle vakken vermelden voldoende vakinhoudelijke gegevens bij de scores. De rapporten bevatten weinig commentaren over eventueel ondernomen remediëring en de effecten ervan.
- De formulieren aansluitend bij de begeleidende klassenraden en de notulen van de delibererende klassenraden maken het mogelijk te rapporteren over alle ondernomen acties en beslissingen betreffende de leerprestaties van de leerlingen en deze te onderbouwen. De kwaliteit van het gebruik ervan is voor verbetering vatbaar. De registratie van de analyse van studieproblemen en van de remediëring in de klassenraadformulieren is vaak weinig accuraat. Uit de notulen van de klassenraden blijkt dat B- of C-attesten in vele gevallen hoofdzakelijk gemotiveerd worden vanuit de studieresultaten. De aanvullende opmerkingen hebben veeleer betrekking op de

houding van de leerling dan wel op vakinhoudelijke, analytische of onderbouwende vaststellingen. Hier en daar wordt wel verwezen naar ondernomen remediëring. In het teken van loopbaanbegeleiding zijn de adviezen in geval van B- en C-attesten dikwijls heel open en onvoldoende oriënterend geformuleerd.

5. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op.

- De pedagogische eenheid wordt gesuperviseerd door de algemeen directeur die bevoegd is voor onder andere het financiële luik, het welzijnsbeleid, de boekhouding, het personeelsbeleid en het onderhouden van contacten met externen. De dagelijkse leiding van de scholen wordt waargenomen door twee pedagogisch directeurs. In de eerste graad krijgt de pedagogisch directeur ondersteuning van het directieteam, in de tweede en derde graad wordt hij bijgestaan door de directieraad. De technisch adviseur coördinator is voor tal van aspecten betrokken bij het beleid, maar maakt geen deel uit van de directie om de technische component op dit niveau te vertegenwoordigen. De betrokkenheid van de technisch adviseurs op beleidsniveau is niet altijd duidelijk.

Hoewel de functieomschrijvingen van alle geledingen zijn uitgewerkt, houdt niet iedereen zich aan de toepassing ervan of soms zijn de personeelsleden er niet van op de hoogte. Hierdoor krijgen sommige leden op coördinerend- en beleidsniveau taken toebedeeld die eigenlijk voor anderen bestemd zijn. Ondanks de wil van de directie om een open beleid te voeren, ervaren sommige personeelsleden dat de communicatie niet met alle directieleden even vlot verloopt. De aanpak van problemen duurt soms lang door de te uitgebreide procedures.

- Om de schoolorganisatie te stroomlijnen zijn visieteksten uitgewerkt waarvan de concretisering van een aantal beleidslijnen nog in een aanvangsfase zit. Uit het onderzoek van de leer- en leerlingenbegeleiding blijkt dat de beleidsvisie over zelfontplooiing, het geven van kansen en aandacht voor ieders capaciteiten, vorm krijgt. Ook de visie en de uitgangspunten van het pedagogisch project die gericht zijn op het toekomstgericht ontwikkelen van jongeren tot vakbekwame en verantwoordelijke volwassenen, worden stilaan in de schoolwerking bestendigd.
- Het coördinatiecomité neemt schooloverkoepelende beslissingen om de samenhang binnen de pedagogische eenheid te bevorderen. Om de participatie bij de besluitvorming te versterken zijn meerdere werk- en vakgroepen actief. Het lokaal onderhandelingscomité, de pedagogische cel, de schoolraad en het coördinatiecomité zijn het nauwst betrokken bij de oriëntering van de beleidsontwikkeling. Niettegenstaande de structurele inbedding van de overlegorganen wordt de betrokkenheid bij de besluitvorming niet door iedereen als even sterk ervaren. Deze kloof heeft deels te maken met het onvoldoende onderhouden van alle communicatielijnen. Hierdoor leeft soms het gevoel van weinig respect wat de motivatie en de werksfeer niet bevordert. Momenteel staat de technische cel op non-actief, praktische-technische inhouden worden nu bij het teamoverleg behartigd.
- De visietekst van kwaliteitszorg is geïnspireerd op de IKZ²¹-principes om onder meer de begeleiding van het leerproces van de leerlingen te optimaliseren. Binnen het kwaliteitszorgsysteem van de school is het de intentie om systematisch de SMART²²-doelstellingen te bereiken. Hiervoor wordt de PCDA²³-cirkel als methodiek en de SORA²⁴-techniek als oplossingsmethode gehanteerd. Het zelfevaluatie-instrument PROZA²⁵

²¹ IKZ: integrale kwaliteitszorg

²² SMART: Specifiek - Meetbaar - Aanvaardbaar - Realistisch - Tijdsgebonden

²³ PCDA: Plan - Check - Do - Act

²⁴ SORA: Symptomen - Oorzaak - Remedie - Actie

²⁵ PROZA is de naam van het instrument dat beheerd wordt door een netwerkorganisatie

werd alleen door de stuurgroep 'zelfevaluatie' uitgetest. Dit heeft geleid tot een opsomming van verbeterdoelen en prioriteiten die vooral te maken hebben met communicatie en samenwerking. Ook een zelfevaluatiedocument voor leerkrachten wordt voorlopig niet gebruikt. In de eerste graad is er een duidelijke aanzet om bij de ouders, de leerlingen en het personeel een tevredenheidsonderzoek te voeren.

Beide scholen stellen prioritair een gezamenlijke benadering van de pedagogische vernieuwingen voorop en een geleidelijke renovatie van de infrastructuur. Om een behoorlijk studieaanbod te garanderen evalueert de school de huidige studierichtingen en onderzoekt ze mogelijkheden om omvormingen door te voeren en om richtingen te schrappen.

Toch kan het bewaken van haar eigen kwaliteit doelgerichter, zoals de opvolging van de leerplanrealisatie en de onderwijsprocessen, de aansturing van de vakgroepwerking, de optimalisering van het nascholingsbeleid en het verhogen van de betrokkenheid van het middenkader. De functioneringsgesprekken worden nog niet integraal toegepast en niet altijd aangewend om het welbevinden van de betrokkene binnen de organisatie na te gaan en desgevallend te verbeteren. Voorlopig mist het lanceren van nieuwe initiatieven zoals het toepassen van actieve werkvormen haar doel.

- Voor het talenbeleid heeft de school haar visie, doelstellingen en acties pas in de loop van het vorige schooljaar uitgeschreven. De acties hebben vooral betrekking op de remediëring van de taalvaardigheid van de leerlingen en op het gebruik van een correcte taal in de communicatie. De meeste acties zijn uitgeschreven op school- en leerlingenniveau. De leraren worden onvoldoende aangesproken voor de uitwerking van een talenbeleid op vakniveau. De werkgroep talenbeleid heeft zich in de school nog niet geprofileerd en heeft weinig of geen slagkracht. Lang niet iedereen is overtuigd van het nut van een talenbeleid en van de rol van elk vak daarin. Gezien het talenbeleid pas recentelijk is opgestart, zijn er nog geen effecten merkbaar. De school heeft tot nog toe geen gerichte stimulansen gegeven voor professionalisering rond talenbeleid.

6. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De leerplanrealisatie voor PV/TV/Stage hout in de derde graad bso Houtbewerking.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- Het benutten van actuele kanalen voor de communicatie met de ouders en leerlingen.
- Het uitschrijven van de invulling van permanente evaluatie als informatie voor leerlingen en ouders in sommige studierichtingen.
- De bevordering van het welbevinden via de leerlingenbegeleiding.

Wat betreft het algemeen beleid

- De netwerking.
- De gezamenlijke aanpak van de pedagogische vernieuwingen binnen de pedagogische eenheid.
- De planmatige vernieuwing van de infrastructuur en de uitrusting.
- De evaluatie van het onderwijsaanbod.
- De aanzet tot meer systematische aanpak van de kwaliteitszorg.

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De implementatie van het nieuwe leerplan van de derde graad bso Restaurant en keuken.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De evaluatie van de eigen onderwijspraktijk.
- De implementatiestrategie en opvolging van pedagogische vernieuwingen.
- De gerichte detectie en aanpak van de remediëring.
- De onderbouwing van B- en C-attesten.
- De afstemming van de evaluatie op de leerplandoelstellingen.
- De toepassing van de regelgeving betreffende uitgestelde beslissingen in de derde graad.
- De inhoudelijke invulling van de vakgroepwerking.
- De verticale samenhang.

Wat betreft het algemeen beleid

- De participatie optimaliseren.
- De communicatie verbeteren.
- Het aansturen en opvolgen van de leerplanrealisatie.
- Het koppelen van de realisatiestrategie en de opvolging van de beleidslijnen.

6.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De leerplanrealisatie voor pav in de tweede graad bso Hout, in de derde graad bso Houtbewerking en Restaurant en keuken.
- De leerplanrealisatie voor PV/TV/stage hotel in het derde leerjaar van de derde graad bso Restaurantbedrijf en drankenkennis.
- De leerplanrealisatie voor wiskunde in de derde graad tso Elektromechanica.
- De leerplanrealisatie voor TV elektromechanica in de derde graad tso Elektromechanica.

Wat betreft de regelgeving

- Nihil.

7. ADVIES

In uitvoering van het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning

BEPERKT GUNSTIG

omwille van het onvoldoende realiseren van de leerplandoelstellingen voor

STRUCTUURONDERDEEL	Basisvorming	Keuze/Specifiek gedeelte
Graad 2 BSO Hout	AV pav	
Graad 3 BSO Houtbewerking	AV pav	
Graad 3 BSO Restaurant en keuken	AV pav	
Graad 3 BSO Restaurantbedrijf en drankenkennis		PV + stage hotel TV hotel
Graad 3 TSO Elektromechanica	AV wiskunde	AV wiskunde TV elektromechanica/ mechanica/ elektriciteit/elektronica

8. REGELING VOOR HET VERVOLG

Het bestuur van de instelling moet **vanaf 1 december 2014** kunnen aantonen dat de tekorten met een beperkt gunstig in voldoende mate werden geremedieerd.

Namens het inspectieteam, de inspecteur-verslaggever

Alex Maes

Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling:

Voor kennisname
Het bestuur of zijn gemandateerde

Willy Jans